نگاه

دولت و امور عامه در جامعه_۹

سیدیوسف مصطفوی

● آیا دولت نهادی است مستقل از جامعه و نیروها و طبقات اجتماعی؟ آیا نهاد دولت ابزاری است در دست طبقه یا طبقات مسلط، برای اعمال سلطه بر دیگر طبقات؟ آیا دولت محصول موازنه قوای سیاسی و اقتصادی و اجتماعی است؟ آیا دولت در برخی جوامع یکی از این گزینه‌هاست و در برخی گزینه‌ای دیگر؟ اندیشمندان حوزه سیاست و جامعه به پرسش‌های یاد شده و پرسش‌های مشابه پاسخ‌هایی داده‌اند که نه‌تنها به تفصیل، بلکه حتی به اختصار هم نمی‌توان سیاهه‌ای از آنها را در نوشتاری از این دست که پیش‌رو است، گنجاند. اما هر پاسخی که در باب ماهیت دولت بدهیم ظاهرا این فقره میان عموم صاحب‌نظران حوزه دانش‌های سیاسی و اجتماعی پذیرفته شده است که اگرچه انواعی از رابطه قدرت در درون جامعه نیز وجود دارد اما دولت یا حکومت به‌مثابه نهادها و موسسات اعمال قدرت سیاسی، عالی‌ترین نوع رابطه قدرت را به نمایش می‌گذارد. برای اثبات این نکته کافی است به نقش دولت‌ها در برنامه‌ریزی‌های کلان جامعه توجه کنیم و به نقشی که در برقراری نظم در جامعه و ایجاد موازنه میان نیروهای مختلف اجتماعی ایجاد می‌کنند. چه در دولت‌های سوسیالیستی تا پایان دهه ۸۰ میلادی در قرن بیستم که نماد گسترش قدرت دولتی در همه زمینه‌های زندگی مردم بود و چه در دولت‌های لیبرال همچنان موجود؛ دولت در بسیاری از امور عامه، مداخله‌ای گریزناپذیر و بی‌چون‌وچرا دارد تا جایی که شاید بتوان گفت دولت غیرمداخله‌گر در جامعه مدنی و اقتصاد بازار، افسانه‌ای بیش نبوده است. آیا دولت ایالات متحده آمریکا به عنوان یک دولت لیبرال در جریان بحران‌های مالی دهه پیش نهایتا از لاک بی‌طرفی بیرون نخزید و برای ورشکستگی‌های سنگین شرکت‌های بزرگ مداخله نکرد و آیا دولت‌های اروپای غربی همین سیاست را با نگرانی نسبت به آینده اقتصاد سرمایه‌داری دنبال نکردند و هنوز هم دنبال نمی‌کنند؟ در کجای دنیا می‌توان دولتی یافت که برای اقتصاد و تولید صنعتی و کشاورزی برنامه‌ریزی و سیاستگذاری نداشته باشد و به هنگام بحران خود را حامل رسالت مداخله برای پایان‌دادن به منازعات نپندارد؟ این خصلت دولت ناشی از ذات و ماهیت این نهاد است که اساسا برای هدایت و برنامه‌ریزی در امور عامه جامعه و جلب خیر و منفعت و امنیت عمومی و دفع شر و خطر از عموم شکل گرفته است.

ادامه در صفحه ۱۴

توافق روحانی و عارف برای «اجماع»

«نامزد واحد» به زودی

شرق: اصلاح‌طلبان راهی جز ائتلاف ندارند. به‌ویژه اینکه ذات اصلاح‌طلبی مبتنی بر اجماع است و اگر اجماعی شکل نگیرد، پیام ناامیدکننده‌ای برای افکار عمومی خواهد داشت. خوشبختانه زمزمه‌های مثبتی به گوش می‌رسد. نتایج نظرسنجی‌ها نهایی شده و قرار است به‌زودی به روسای ائتلاف اصلاح‌طلبان، نتیجه نهایی اجماع را اعلام کنند.

اغلب خبرها نشان از آن دارد که تا یکی دو روز آینده تکلیف اجماع حسن روحانی و محمدرضا عارف مشخص خواهد شد. جعفر توفیقی از ستاد دکتر عارف، نامه‌ای ارسال کرده که نسبت به ائتلاف ایجادشده پایبند خواهند بود. از اینها گذشته هزار نفر از حاضران در همایش بزرگ «تدبیر و امید» یک‌صدا خواستار اجماع دو نامزد اصلاح‌طلب‌هستند و شعار «عارف، روحانی، ائتلاف، ائتلاف» سر می‌دهند.

هدایت‌الله جمالی‌پور، عضو شورایعالی حزب همبستگی به دیدار شورای هماهنگی و حسن روحانی در روز شنبه اشاره دارد: «در آخر وقت شنبه یا حداکثر روز یکشنبه و پس از مشورت با بزرگان جبهه اصلاحات و احزاب و جریان‌های همسو با اصلاح‌طلبان نتیجه نهایی اجماع طی بیانیه‌ای توسط سخنگوی شورا اعلام خواهد شد.» به گفته او، تاکید شورای هماهنگی بر اجماع بین عارف و روحانی است و اصلاح‌طلبان امیدوارند این دو با درک شرایط حساس کنونی و خواست جامعه تحول‌خواه و اصلاح‌طلب با لحاظ‌نمودن عنصر مقبولیت، اجماع کرده و به یاری یکدیگر بشتابند تا شانس پیروزی انتخاباتی اصلاح‌طلبان افزایش یابد. در همین حال محمدعلی نجفی، سخنگوی ستاد ائتلاف اصلاح‌طلبان نیز امروز گزارش نهایی نظرسنجی‌ها را به اصلاح‌طلبان اعلام کرده و دوشنبه نیز قرار است نامزد نهایی اصلاح‌طلبان معرفی شود. در همین حال مجید بهمن‌زاده، عضو شورای هماهنگی جبهه اصلاحات تاکید دارد «هرگونه اظهارنظر توسط اعضای شورا تحت هر عنوانی دیدگاه شخصی یا حزبی محسوب می‌شود و مواضع شورا از طریق سخنگوی شورا اعلام می‌شود.»

به گفته او؛ عارف به شکل کتبی اعلام کرده به ائتلاف با روحانی پایبند است. روحانی و عارف به راهبرد خاتمی تمکین خواهند کرد و ستاد عارف در نامه‌ای این موضع را اعلام کرده است و به همین خاطر پیش‌بینی می‌شود ظرف یکی دو روز آینده ائتلاف میان اصلاح‌طلبان شکل گیرد. او همچنین در یکی دو روز گذشته با یونسی از ستاد روحانی و توفیقی از ستاد عارف برای رسیدن به ائتلاف رایزنی‌هایی داشته است. محمدجواد حق‌شناس فعال سیاسی اصلاح‌طلب نیز به جلسه‌ای اشاره دارد که میان آقایان عارف و روحانی برگزار شده و خبر می‌دهند که اجماع میان این دو به تایید رسید و قرار شد طی مکانیسمی نامزد واحد اصلاح‌طلبان حداکثر تا روز دوشنبه معرفی شود.»

به گفته او، «دو نماینده تام‌الاختیار که مورد تایید بزرگان اصلاح‌طلبان نیز هستند از سوی دو نامزد معرفی شده است و قرار بر این است با در نظرگرفتن معیارهایی همچون نظرسنجی، توفیق در مناظرات، جذب حداکثر آرا و توجه به این مساله که در صورت کناره‌گیری یکی آرای وی به سبد دیگری ریخته شود نامزد واحد معرفی شود.

پیش از این بحث‌های فراوانی پیرامون ائتلاف میان محمدرضا عارف به عنوان نامزد اصلاح‌طلبان و حسن روحانی به عنوان نامزد میانه‌روها شکل گرفته بود.

اصلاح‌طلبان در دقایق سیاسی باقیمانده تا انتخاب سرنوشت‌ساز ریاست‌جمهوری یازدهم، راهی جز اجماع ندارند. اصول اصلاح‌طلبی شیوه متفاوتی از نگرش به قدرت را در اذهان اصلاح‌طلبان شکل داده و به همین خاطر منفعت جمعی بر منافع شخصی اولویت دارد. روزهای آینده فرصت مناسبی برای سنجش عملیاتی پایبندی اصلاح‌طلبان به آموزه‌های اصلاح‌طلبانه خواهد بود.

روحانی: غرور ملی ایرانیان را بازمی‌گردانم

ایلنا: حسن روحانی در جمع هواداران خود گفت: کاری می‌کنیم همه زندانیان آزاد شوند. اگر اعتدال حاکم شود اگر بتوان افراطی‌گری را به انزوا برد، نیازی نیست که در کشور عدل و اعتدال، کسی در زندان باقی بماند. روحانی در همایش هواداران و حامیان خود در ورزشگاه شهید شیرودی خطاب به جوانان گفت: من از همان روزهای آغازین زمستان هشت سال قبل وضع نابهنجار کشور، فقر و گرانی را پیش‌بینی می‌کردم. ناامیدی نسل جوان و سرنوشت امروز شما جوانان را می‌دیدم. می‌دانستم بیراهه‌رفتن، شعاردادن و از شعور فاصله‌گرفتن چه سرنوشتی را در انتظار مردم خواهد داشت. جوانان عزیز برایم روشن بود که از بین‌بردن وحدت و انسجام به معنای از هم‌گسیختن چارچوب‌های اقتصادی و اجتماعی خواهد بود. تصمیمات فردی، خودشیفتگی و کنارگذاشتن دانایان جامعه، منزوی‌کردن سرمایه‌های ملی، توهین و افترای نابجا به بزرگان کشور، نتیجه‌ای جز شرایط امروز را به همراه نخواهد داشت. وی در ادامه افزود: می‌دانستم قدم‌گذاشتن در این راه تا چه حد سخت و مشکل است اما با بزرگان کشور با آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی و حجت‌الاسلام محمد خاتمی و مشورت با این بزرگان در این راه قدم گذاشتم اما امیدم به شماست. جوانان عزیز، دختران و پسران، عده‌ای نمی‌خواهند وضع هشت سال گذشته تغییر کند. عده‌ای می‌خواهند باز هم راه و مسیر گذشته ادامه یابد. عده‌ای هنوز هم فقر داخلی و خارجی را افتخار می‌دانند. من عزت و غرور ملی ایرانیان را باز خواهم گرداند من مجددا قدرت ملی را به این کشور به کمک شما و همتتان باز خواهم گرداند. بیایید به افراطی‌گری پایان دهیم، بیایید به خودسری پایان دهیم. ما در این کشور اجرای قانون را خواستاریم. می‌خواهم از طرف شما یک جمله بگوییم اگر قبول داشتید آن را تایید کنید. آقایانی که در این هشت سال کشور را به این روز انداختید مردم دیگر شما را نمی‌خواهند. راست است و درست که تحریم ظالمانه است. راست است و درست که شورای امنیت سازمان ملل شورایی ظالمانه است. مگر نمی‌دانستید این شورا در کشور ما و سراسر جهان تاثیرگذار است. مگر نمی‌دانستید این شورا وجود دارد. چرا برای او برنامه‌ریزی نکردید. اگر می‌گفتیم تحریم‌ها کاغذ پاره است چرا برای روزهای سخت این کشور فکر نکردیم. دلار را به آرژانتین و شیلی فرستادیم تا انگور به کشور بیاورد. کشاورزان ما با مشکلات فراوان روبه‌رو بودند و به جای حل مشکل آنان به مشکلات دیگر پرداختیم. کارگران کارخانه‌های ما بیکار بودند و ما برای کارگران کارخانه‌های چین کار ایجاد کردیم و به دولت سازندگی و اصلاحات ایراد گرفتیم به جای اینکه از دولت سازندگی و اصلاحات تشکر کنیم که کشور را از جنگ و از شورای امنیت دور کردند به آنها وقیحانه تهمت زدیم. با وجود همه مشکلات ما به کمک مردم، وحدت ملی، انسجام ملی و اجماع مسوولان در کشور، تحریم را خواهیم شکست. اگر بار مسوولیت بر دوش من قرار گرفت کرامت را به دانشگاه و دانشجو و منزلت را به زنان باز خواهم گرداند. در این بین جوانان با سردادن شعار «زندانی سیاسی آزاد باید گردد» از سخنان روحانی استقبال کردند. وی در واکنش به شعار هواداران خود تصریح کرد: چرا زندانی سیاسی، کاری کنیم که همه زندانیان آزاد شوند. اگر اعتدال حاکم شود اگر افراطی‌گری را بتوانیم به انزوا ببریم نیازی نیست که در کشور عدل و اعتدال، کسی در زندان باقی بماند. من به کمک سایر قوا و در کنار ایجاد اجماع مسوولان بسیاری از مشکلات را حل و فصل خواهم کرد. من کاری خواهم کرد که با کمک پلیس زحمتکش در سراسر خیابان‌ها امنیت واقعی برقرار شود.

پوستر حمایت هاشمی از روحانی

تسنیم: همایش انتخاباتی حسن روحانی عصر روز گذشته برگزار شد. قبل از شروع مراسم، شرکت‌کنندگان که اکثر آنها مچ‌بندهای فیروزه‌ای بسته بودند در حمایت از کاندیداتوری حسن روحانی شعار دادند، همچنین طرفداران محمدرضا عارف نیز در این همایش انتخاباتی شرکت کرده بودند. رضا رشیدپور مجری سابق سیما، اجرای همایش تدبیر و امید را برعهده داشت و در ابتدای شروع این مراسم با بیان اینکه از طرف کاندیدای محبوب خود به شما عزیزان عرض سلام و ادب می‌کنم. قبل از ورود روحانی به سالن افراسیابی شرکت‌کنندگان مدام شعار «روحانی، عارف، ائتلاف، ائتلاف» را سردادند که رشیدپور به آنها پاسخ داد: انشاءالله در روزهای آینده اخبار خوبی را خواهید شنید. در پوستری که پخش شد نظر هاشمی‌رفسنجانی درخصوص حسن روحانی آمده بود، این مطلب برای اولین بار به نقل از هاشمی‌رفسنجانی بیان شد. وی در حمایت از روحانی آورده است: در بین این هشت کاندیدا، آقای روحانی بهترین گزینه است؛ چراکه در مسایل جنگ و جبهه جزو عقلای جنگ بود. از سوی دیگر به گزارش ایسنا، حسین دهباشی سازنده فیلم انتخاباتی حسن روحانی در صفحه شخصی خود از حمایت رسمی هاشمی‌رفسنجانی از حسن روحانی در مقابل دوربین خبر داد. دهباشی نوشت: خبر خوب: قرار است خورشید که بالا آمد برویم نزد آقای هاشمی و ایشان در برابر دوربین دومین مستند ما از کاندیداتوری رفیقمان که در اصل رفیق شفیق و هم‌فکر ۴۰ساله خودش است، اعلام حمایت کند.

الو شرق ۸۸۹۸۶۸۳۸

sharghline@sharghdaily.ir

پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **از طلابودن پشیمان گشته‌ایم/ مرحمت فرموده ما را مس کنید:** در این تعطیلات چندروزه فرصتی پیش آمد تا به شهرستان خودمان برویم تا هم خدمت پدر و مادر عرض ادب کنیم و هم بچه‌ها، هوایی تازه کنند ولی متاسفانه در این بزرگراه‌ها، هر صد قدم باجه گذاشته‌اند و از مسافران عوارض می‌گیرند. تازه آن هم بزرگراه‌هایی که پر از چاله‌چوله و دست‌انداز است که هم جلوبندی ماشین را داغان می‌کند و هم رانندگان برای آنکه درون چاله نیفتند، یکدفعه فرمان می‌گیرند و مسیرشان را عوض می‌کنند که خود همین موضوع در بعضی مواقع باعث تصادف می‌شود. سوال من از وزیر محترم راه این است که مگر این بزرگراه را با پول نفت یا مالیات همین مردم نساختید؟ پس چرا دوباره پول عوارض می‌گیرید؟ باور نمی‌کنید، سری به بزرگراه قزوین-زنجان یا زنجان-تبریز بزنید تا ببینید ما چه می‌کشیم. مگر بزرگراه تهران - پردیس چند کیلومتر است که هزارو۵۰۰ تومان عوارض می‌گیرید؟ از بس که عوارض این بزرگراه زیاد است، بسیاری از مردم مثل من که کارمند هستند، ترجیح می‌دهند از همان مسیر قدیمی بروند.

یک شهروند

● مناظره‌هایی که پخش شده جای تقدیر دارد ولی من یک سوال دارم. به نظر شما آیا با برگزاری سه مناظره هشت‌نفره که هر کاندیدا فقط چند دقیقه فرصت حرف‌زدن یا امکان پاسخگویی به انتقادهای دیگران را داشت، می‌توان به یک جمع‌بندی کامل از سیاست‌ها و برنامه‌های کاندیداها یا طیف‌های فکری مختلف رسید؟ اصلا وقت شد یک کاندیدا درباره برنامه‌های خودش حرفی بزند؟ به نظر من تلویزیون نباید بسته عمل کند بلکه باید درهای تلویزیون در تمام طول سال به روی کارشناسانی در حد کاندیداهای ریاست جمهوری باز باشد تا حرفشان را بدون عجله و سر فرصت بگویند که آخر کار، ما مجبور نشویم برای موضوع مهمی مثل انتخاب یک رییس‌جمهور برای چهار سال آینده، یک‌شبه تصمیم بگیریم. مگر نگفتند که ما برنامه‌های مناظره‌ای با محور سیاست تهیه می‌کنیم تا مردم در تمام طول سال در جریان پشت‌پرده‌های سیاست قرار گیرند و بتوانند عاقلانه و منطقی و به دور از احساسات تصمیم بگیرند؟ پس چه شد؟
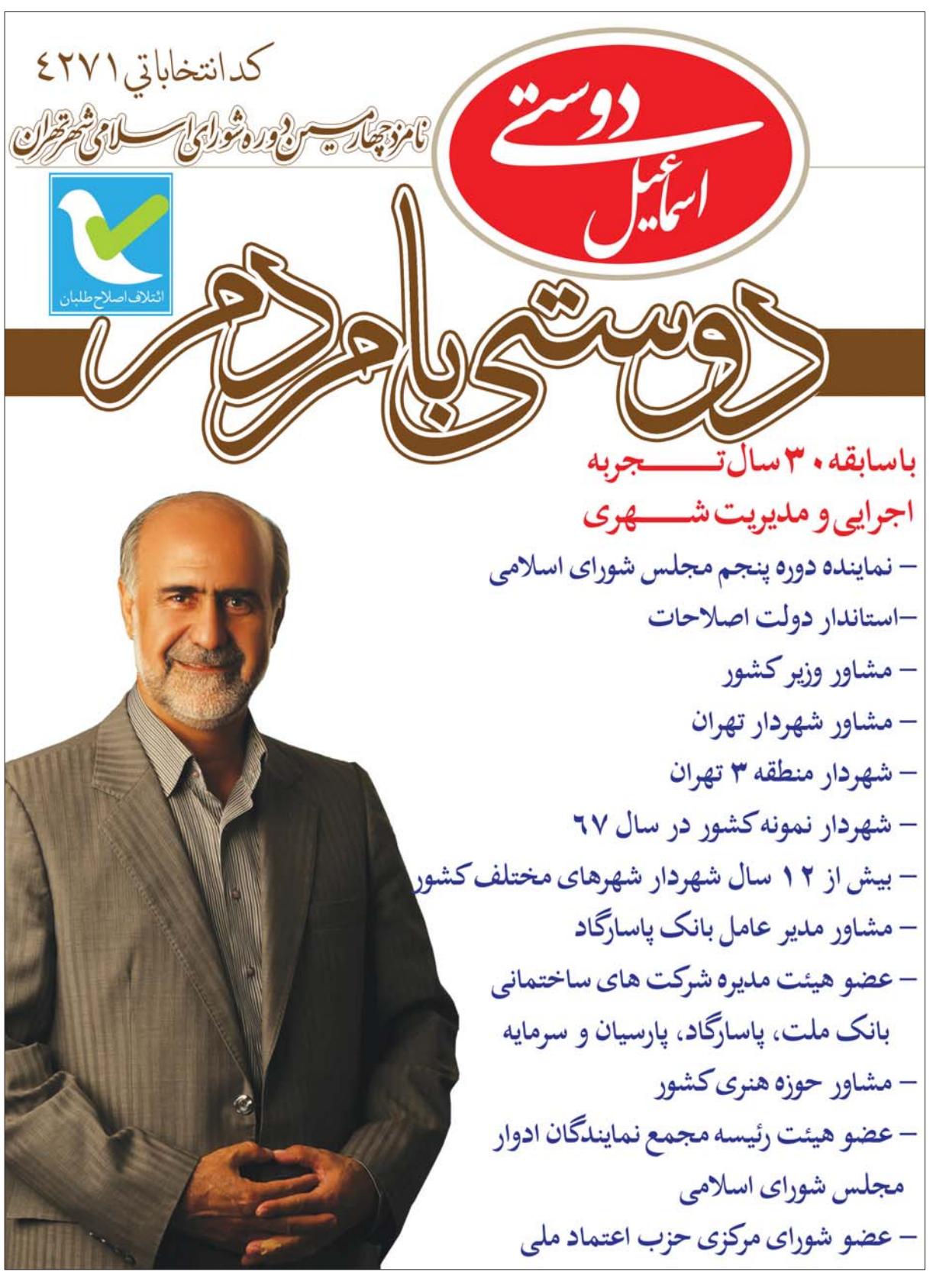
● من به شدت به این نحوه برگزاری مناظره‌ها انتقاد دارم. در ظاهر از زمان‌سنج هوشمند (به قول خودشان) استفاده کردند ولی در عمل اصلا عدالت رعایت نشد چون هر حرفی که آقای روحانی یا آقای عارف (از اصلاح‌طلبان) می‌زدند، شش نفر از اصولگرایان به آن حمله می‌کردند. به نظر شما مناظره شش به دو عادلانه است؟ هر چند به نظر من، باز هم همان شش نفر نتوانستند به حرف‌های اصلاح‌طلبان جواب بدهند.